Beszélgetés egy falusi tanítóval

Szatymazra érkezik a délutáni személy. Leugrom s mindjárt megkérdem az egyik utastól, egy fiatalasszonytól — aki idevalósinak látszik:

— Ismeri-e Füzesi József tanítót?

— Hogyne ismerném!

— S meg tudná azt is mondani, merre lakik?

— Azt nem tudom — feleli a fiatalasszony —, de tessék itt a boltban megkérdezni.

Az állomás mögötti utcasoron megyek a bolthoz. Belépek, s újra megkérdezem, hol lakik Füzesi József. Egyszerre

hárman is felelnek:

a boltos, egy idősebb asszony és egy fiatal leány.

— Biztosan otthon is találja. Az előbb láttuk itt elmenni. Jánosszálláson lakik, nem messze az ártézi kúttól.

Elindulok hát Jánosszállás felé. Átmegyek a sorompón, a vasúthoz közel jobbra letérek egy kis ösvényre. Ezen eljutok az országútra. Közben a járókelők elkalauzolnak a tanító lakásához.

A kapun belépve kis szőlőskerten keresztül visz a házhoz az út. Elsőnek két kutya veszi észre érkezésemet: egy kisebb láncon tartott, s a szabadon szaladgáló nagyobb házőrző. A csaholó ebeket azonban hamarosan megfékezi jobbról egy hang. Arra nézek, s idősebb nénit látok ott, épp az állatokkal foglalatoskodik. Odamegyek hozzá s mondom, mi járatban vagyok.

— Jaj, de még nem jött ám haza az uram — mondja a néni.

Bemegyünk a konyhába, s így várakozom most már. Beszélgetünk. De hogy ne hasztalan múljon az idő, Füzesi néni maga elé vesz egy nagy szakajtó kukoricát és morzsol. Amíg a kukoricaszemek sokasodnak a kosárban, mesél.

Miről is mesélne? Miről mesél minden anya szívesen? A gyerekeiről, a fiáról, no meg a lányáról. Mesél tehát a Laciról, s úgy tűnik, mintha a Laci kis gyerek lenne még; olyan kedves, szerető hangon szól róla. Laci fiú azonban már nagy: geológus. Miskolcon a műegyetemen tanított, most pedig a komlói bánya geológusa. Éppen most várja haza Füzesi néni.

Közben a beszélgetés megszakad, hiszen

még kint is vár a dolog;

addig jó azt elvégezni, amíg világos van. Hát én is kilépek az udvarra. A ház előtt hatalmas, öreg fűzfa emelkedik s hajlik őszülő ágaival a föld felé. Jobbra néhány száz méterrel tornyos villa. Balra nem messze az állomás. És mindenütt házak, tanyák, közöttük meg kertek, földek.

Közben beszélgetünk Füzesi nénivel.

— Sokfelé éltünk mi már. Bejártuk ezt az egész tanyavilágot, míg idekerültünk.

Ezalatt kint leszáll a sötétség. S megérkezik Füzesi József. Rögtön az iskolára terül a szó.

— Mikor hallottam, hogy engem is jelölnek a falusi nevelők országos konferenciájára, javasoltam kartársaimnak, hogy mindenki adja be kívánságát, panaszát, kérdését vagy javaslatát egy kis levélben. Épp ma néztem: eddig nyolc levél érkezett. Egyik nevelő például azt kérdezi levelében: mi lesz a nem szakosított nevelőkkel, mikor szakosított nevelők kerülnek a tanyai iskolákhoz is a felső tagozatra, viszont az alsó osztályok nevelői létszáma teljes lesz már?

Ez a kérdés érdekes, erre én nem is gondoltam. De feltétlenül utána járunk majd, hiszen több kartársunknak problémát okoz.

— Most volt a negyedévi osztályozó gyűlés. Kitűnt, hogy akik tavaly nagyon jó eredménnyel végezték a negyedik osztályt, most ötödikben egy-egy jeggyel visszaestek. Ez számomra azért is fontos, mert éppen negyedikben tanítok. Mi, itt elhatároztuk, hogy jobban fokozzuk a hospitálást. Ezáltal az alsó és felső tagozat módszerei közötti különbséget csökkenteni akarjuk, illetve

a két módszert egymáshoz közelebb hozzuk.

hogy ne jelentsen a tanulóknak zökkenőt a felső tagozatba lépés. Én például a negyedik osztályba arra törekszem, hogy a tanulók hozzászokjanak a gyorsabb íráshoz és az olyan olvasáshoz, amely lehetővé teszi a jegyezést is. Ezt akarom különben a táblavázlattal is fejleszteni. Egyébként úgy gondolom, hogy ez a probléma a konferencián is felmerül majd.

Az idő későre jár, búcsúzom és indulok az állomásra. Füzesi József kikísér. Közben még elmondja azt is, hogy milyen pontosan megszervezték ezt a konferenciát az indulástól az utolsó percekig. Felmerül az a kérdés is, hogy kik mennek még a járásból a konferenciára.

S így beszélgetünk, amíg a vonat megérkezik. Ezalatt megtudom Füzesi Józseftől, hogy több nyelvet beszél. Azután — a nyelvekről — a könyvekre fordul a szó. Sokat olvas és néhány sorban — emlékeztetőül — feljegyzi a könyvek tartalmát, meg egy-egy érdekes, különös, jellemző mondást.

— Most a tanítványaimnál is bevezettem ezt. Minden olvasmányról párszoros

visszaemlékeztető jegyzetet

készíttetiem velük. Így sokkal jobban felelevenedik bennük a tanult anyag.

A rövid percek alatt még sokat mesél iskolájáról, kartársairól. Szavaiból az mutatkozik, hogy szereti kollégáit, szívesen dolgozik velük. Olyan érdekesen mesél, úgy elhallgatom, hogy az elinduló vonatra kell gyorsan felugranom. Kinézek a párás üvegen: a tanyák ablaka világlik mindenütt. Tán valamelyikben éppen az ő egyik tanítványa készül a holnapra.

(németh)

Előre ifjúság ★

A társadalmi tulajdon megvédésére kezdeményezett mozgalmat a sándorfalvi gépállomás DISZ szervezete

A sándorfalvi DISZ-fiatalok versenymozgalma a dolgozókkal egyetértésben kezdődött. Pár nappal ezelőtt az üzemi gyűlésen mintegy 20—25 gépállomási dolgozó, többségük fiatal, vett részt. Jakus Piroska DISZ-titkár ismertette a társadalmi tulajdon védelmére kezdeményezett mozgalom célkitűzéseit. A beszéd után ifj. Kozma István, gépállomási művezető felajánlotta támogatását és kérte az idősebb szakmunkásokat, támogassák és vegyenek részt a takarékossági mozgalomban. Szabó Antal irodavezető az irodai eszközök megtakarításával akarja segíteni a mozgalmat. A javítóműhely dolgozója, Elekes István, elmondta, hogy nagy lehetőségek vannak náluk is a társadalmi tulajdon megvédését illetően, ezért csatlakoznak a mozgalomhoz. Németh József a gépállomás igazgatója „húsunkba vágó kérdésként" szólt a takarékosságról.

— Már előbb is foglalkoztunk ezzel a fontos problémával, de nagy szükség van arra is, hogy ezentúl az ifjúság is küzdjön a társadalmi tulajdon védelméért. — mondotta. — Tóth József ifjú brigádvezető örömét fejezte ki a mozgalom megindulásával kapcsolatban és ígéretet tett: brigádjában segíteni fogja a fiatalokat és ő maga is cselekvő részese lesz az állami tulajdon védelméért indított mozgalomnak.

A sándorfalvi DISZ fiatalok felhívása

Pártunk és kormányunk központi felhívása alapján elhatároztuk, hogy a társadalmi tulajdon megvédése érdekében mozgalmat indítunk. E mozgalom elindítására az késztetett bennünket, hogy a mi gépállomásunkon is az elmúlt évek folyamán több esetben fordult elő pazarlás, hanyag nemtörődömség a nép vagyonával. Például három traktorosunk elszántotta dinamóját, melyből kifolyólag többnapos keresés után kettőt sikerült megtalálni. A harmadikat összenyomta a traktor. Hasonló eset fordult elő a ventillátor-szíjakkal is. Az üzemanyag-vedreket szintén összetaposták, az ekevasakat elvesztették. A helytelen gépkezelés következtében összetörtek munkagépeket is. Gondatlanságból kifolyóan számos szerszám elveszett. Sőt lopás is előfordult és az üzemanyag hűtlen kezelése miatt jelentős károk keletkeztek.

Hogy a jövőben ilyen visszaélések ne forduljanak elő, mozgalmat indítunk s a mozgalom sikeréért kérjük a gépállomások, az állami gazdaságok, a termelőszövetkezetek és egyéb mezőgazdasági üzemek DISZ-szervezeteinek csatlakozását. Mozgalmunk versenypontjai a következők:

1. Gépeinket, szerszámainkat szocialista megőrzésre vesszük át s azok karbantartásával az elhasználódási időt meghosszabbítjuk.

2. Újítással, felújítással az elhasználódott anyagokból az alkatrészeket, fogyó eszközöket, szerszámokat (például lendkerék, lehúzó csavarok, zsírdobozok, kéziszerszámok stb.) saját erőnkből is pótoljuk s ezáltal csökkentjük az új beruházásokat.

3. A körzetünkbe tartozó termelőcsoportjainkban amellett, hogy az állategészségügyi alapvető követelményeket betartjuk, az elvetett gabonaféléket és kapásnövényeket a korszerű agrotechnika követelményeinek megfelelően ápoljuk, küzdünk a növényi és állati kártevők ellen. Segítünk megóvni a csoportok vagyonát.

4. A társadalmi tulajdon védelmének tekintjük azt is, ha

a) a legszükségesebb áramot fogyasztjuk a javítóműhelyben és feleslegesen sehol sem égetünk villanyt;

b) az üzemanyag csepegtetését megszüntetjük;

c) a tüzelőanyagot, szenet és fát csak a legszükségesebb mennyiségben használjuk fel;

d) a szociális juttatásból származó munkaruhát, védőruhát, csizmást stb. karbantartjuk, úgy, hogy a védőruhát havonként kimossuk, megfoltozzuk, védjük az alatta lévő vattaruhát, melyet elszakadás esetén megvarrunk. A csizmákat naponta letakarítjuk és lezsírozzuk.

5. A munkafegyelmet megszilárdítjuk, ha a munkaidőt teljesen kihasználjuk. Ezáltal biztosítjuk a téli gépjavításnak határidőre (február 25.) való befejezését. E célt a munkaverseny jobb megszervezésével, felajánlásaink teljesítésével fogjuk valóraváltani s arra törekszünk, hogy gépeinket jól kijavítsuk.

6. A társadalmi tulajdon védelmét azzal is elő akarjuk segíteni, hogy a téli gépjavítás folyamán s az ezt követő időszakban magunkat szakmailag és politikailag képezzük, ennek érdekében tapasztalatcserét tartunk, a szakmai könyveket tanulmányozzuk és résztvesszünk a politikai oktatásban. Mindehhez kérjük az idősebb dolgozó szakemberek segítségét, mert csak az tudja igazán megóvni a reájabízott gépeket, szerszámokat, aki egyúttal lelkiismeretes, de jó szaktudással is rendelkezik.

7. A hanyagokat és a tolvajokat, az erőszakos, illetve szándékos rongálókat, anyagpazarlókat felelősségre vonjuk, súlyosabb esetekben a törvény elé állíttatjuk.

8. A fenti hét pontban foglaltak betartása érdekében a következőket hajtjuk végre:

a) Öttagú ellenőrző brigádot alakítunk, melynek tagjai a vállalatvezető, egy pártvezetőségi tag, a DISZ-vezetőség egy tagja, egy idősebb és egy fiatalabb szakember, akiknek tekintélyük van a fiatalok körében.

b) A brigád által gyakorolt ellenőrzéseket rendszeressé tesszük, kéthetenként értékeli a mozgalom eredményeit és hiányosságait. A brigádba bevont DISZ-vezetőségi tag tájékoztatja a fiatalokat a verseny eredményeiről.

c) A társadalmi tulajdon megvédéséért kezdeményezett mozgalomban biztosítjuk a DISZ-tagok példamutatását, a kiváló eredményt elérőket népszerűsítjük, jutalmazzuk, a hanyagokkal egyénileg elbeszélgetünk. Ennek megvalósítása érdekében brigádonként néhány ifjúgárdistát bízunk meg az ellenőrzéssel.

d) Mindezek sikeres megvalósításáért kérjük a pártszervezetünk és üzemi bizottságunk segítségét és rendszeres támogatását.

Jakus Piroska DISZ-titkár,
Németh László párttitkár,
Németh József igazgató.

★

Mint értesültünk, a sándorfalvi gépállomás DISZ-szervezetének a társadalmi tulajdon védelmére kezdeményezett mozgalommal kapcsolatos felhívását a röszkei gépállomás dolgozói — közöttük a fiatalok is — elfogadták. A versenypontokat az elmúlt napokban megtárgyalták, a mozgalomhoz való csatlakozásukat bejelentették.

A vasárnapi Radnóti-emlékünnepségek műsora

Szeged népe vasárnap kegyeletes ünnepségeken emlékezik meg Radnóti Miklós halálának tizedik évfordulójáról. Radnóti Miklós Szegeden járt iskolába, a szegedi egyetemen szerzett tanári oklevelet, egyik vezető tagja volt a Szegedi Fiatalok Művészeti kollégiumának a két világháború közötti egyik igen jelentős haladó baloldali, németellenes csoportnak. Radnótit az újabb dokumentumok szerint 1944. november 10-én végezték ki a fasiszták.

A vasárnapi ünnepségre Szegedre jönnek Radnóti volt évfolyamtársai, barátai, Ortutay Gyula akadémikus, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának tagja, Tolnai Gábor akadémikus, a Tudományos Minősítő Bizottság titkára és sokan mások.

Délelőtt fél 10 órakor kezdődnek az ünnepségek, amikor az egyetem Ady-téri épületén leleplezik Radnóti Miklós emléktábláját. Délelőtt 11 órakor a közalkalmazottak kultúrotthonának dísztermében (Vörösmarthy utca 4.) Radnóti emlékünnepély lesz. Az emlékbeszédet Baróti Dezső, a bölcsészettudományi kar dékánja, Radnóti volt egyetemi évfolyamtársa mondja. Az emlékünnepélyen közreműködnek Török Erzsi Kossuth-díjas énekművésznő, Kormos Lajos, Kovács János, Lászlóffy Katalin, Miklós Klára, a szegedi Nemzeti Színház tagjai és Zempléni Kornél zongoraművész.

JANCSI KATONA LESZ

Jancsi már harmadszor járta körös-körül a zajos tánctermet. Olykor megállva, mély kutató tekintettel figyelte a zenére járó lábakat, a fiatal lányok karcsú hajlongását. Lebbent a szoknya, szőke, barna hajfürtök és megannyi mosolygó derűs arc hívta táncra, csábította a ringó forgatagba.

— „Csak járjátok. És te muzsikus, hej..."

Hiába húzta szívből az egyik cigány a feszes csárdást. Ő csak ment tovább.

A parkett közepén pántlikás legények ropták a táncot — karikába ölelkezve, tanulva a lépést, egymás lábát lesve. Magukban mulattak — bevonulókhoz illően. Jancsi ezt a kis jókedvű csoportot kereste. Igen, ide, közéjük tartozik. A körben volt még egy hely az ő számára is. A gyűrű nagyobb lett, kerekebb és vidámabb is egy katonás legénnyel.

S mikor végigjártatta tekintetét az ismerős arcokon, tükörbe látta magát Baki Jóska, Szedő Pista alakjában. Valamennyien mind egyformának tűntek. Csak Pali bácsi volt más őszes hajával, a nagy kék szemében ülő örömkönnyel. Az öreg esztergályos. Második édesapjuk. Velük járta az öreg a táncot és az aranyló bor hevétől fiatalosan cifrázta a lépést.

Pali bácsi valóban a fiúk apja volt: az ügyetlen kis tanulókból ő nevelt esztergályost. Ő adott a gyerekek kezének szakmai ügyességet, hogy az alaktalan acélból csapágyat tudjanak munkálni. Ő tanította őket rendre, pontosságra a könnyelmű-fejűeket. A restből szorgalmas embert formált. Az ő keze a sikertelenség órájában mindig segítő kéz volt. S most is velük van. A búcsúzkodás estjén.

A nagybőgős még húzott egyet vonójával. A vékony húrokon játékos dallam futott végig és szünet következett.

A bevonulók csoportja is az asztalok felé indult. Jancsi belekarolt öreg mesterébe.

— Holnap már katona vagy — kezdte a beszélgetést Pali bácsi.

— Még csak újonc — hangsúlyozta Jancsi nyomatékosan az utolsó szót. — Ujonc, aki már nem civil, de még nem katona.

— S te most azt gondolod, hogy az újoncon lötyög a ruha, lóg a derékszíj, a csizmája vagy nagyon nagy, vagy nagyon szűk. Kopaszra nyírt kis emberke, aki megijed minden sarzsitól. Bolondot járatnak vele, kitapossák belőle a legnagyobb értéket, az emberi önérzetet. Azt hiszed: ez az újonc. Pedig a te katonaéleted más lesz. Nemcsak azért mert másképpen fogadnak benneteket. Más lesz az öregkatonák szava és sorolhatnám még mindazt, ami más lesz: a kosztot, a ruhát, a szórakozást, a sportot. De nem is ez a lényeg..

Egy pillanatnyi csend támadt.

— Hanem mi? — tudakolta Jancsi.

— Az újoncok. Mások az újoncok, mint mi, amikor katonaidőnket szolgáltuk a császári és királyi hadseregben. Emberré nevelődtetek a munkában. Én tudom, hogy büszke lehetek majd rátok. Jó kezek közé fogsz kerülni, akik törődnek veled.

A táncteremből kiérve egy kerek asztal elé vezette Pali bácsi Jancsit. Két idegen férfi ült az asztal mellett, s középen az öreg felesége. A fiatal hadnagy ismerősnek tűnt. Széles homloka hasonlított Pali bácsiéra.

— Na most Jancsi fiam bemutatom az én legidősebb fiamat. Fiatal tiszt még. Ismerkedjetek meg.

Jancsi bátortalanul kézszorításra nyújtotta a karját, s a tiszt barátságos mosolyától visszatért a mersze. Öreg mesterére nézett, aki éppen szólni akart.

De Jancsi mindent megértett. Tudta, hogy aki tegnap jó esztergályosnak tanította, annak a fia holnap jó katonát fog belőle nevelni.

Így is van ez rendjén.

FORRAI JÁNOS

A Szegedi Erdőgazdaság kertjeiben befejezéshez közeledik a csemetekiemelés

Éjjel-nappal gépkocsik szállítják az erdősítésre váró területre a felszedett csaknem 20 millió kicsiny fát. Minden autóval erdőmérnökök, szakemberek utaznak, akik a helyszínen gondoskodnak a csemeték azonnali elvermeléséről és arról, hogy lehetőleg minél előbb megkezdjék ültetésüket. Ezzel megakadályozzák a gyökerek kiszáradását, s nagyban elősegítik vállalásuk teljesítését, azt, hogy az idei erdősítésnél a tavalyi 78 százalékos helyett 88 százalékos megmaradást érjenek el.

Az ősszel a szegedi erdőgazdaság területén csaknem ezernégyszáz hold, nagyrészt mezőgazdasági művelésre alkalmatlan területen telepítenek erdőt. 400 dolgozó hétfő óta mintegy 300 holdat erdősített.

Megérkeztek már a csemeték a Csongrád megyei tsz-ek, állami- és kísérleti gazdaságok legtöbbjébe is, amelyek az idén mintegy 75 km hosszú mezővédő erdősávot telepítenek.

A legeltetési bizottságok 65 kilométernyi erdősávval kb. 12 ezer holdnyi legelőt ültetnek majd körül és osztanak szakaszokra.

Az egyénileg dolgozó parasztok földjeik és házuk tája fásításához eddig 900 ezer csemetét kértek. Részükre az erdőgazdaság ingyen adja a fákat. A kért 900 ezerből már több mint 400 ezer csemetét eljuttattak az igénylőknek.

Kitüntetés

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa Madarász Emil költőnek, a munkásmozgalom régi harcosának 70. születésnapja alkalmából a Munka Vörös Zászló érdemrendet adományozta.

A kitüntetést pénteken délben Dobi István, az Elnöki Tanács elnöke adta át. Az ünnepségen jelen volt Darabos Iván, az Elnöki Tanács titkára, Veres Péter Kossuth-díjas, a Magyar Írók Szövetségének elnöke, Erdei Sándor, az Írószövetség első titkára, valamint a magyar sajtó több vezető munkatársa.